

РОЗДІЛ 5. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ,
СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

CURRENT TRENDS IN THE DEVELOPMENT
OF THE LABOR MARKET OF UKRAINE

У статті здійснено комплексний аналіз стану та тенденцій розвитку ринку праці України. Окреслено низку системних проблем, які ускладнюють стабільне функціонування ринку праці: зменшення кількості зайнятого населення, дефіцит кваліфікованих працівників у ключових галузях, зниження реальних доходів громадян, активна еміграція молоді та висококваліфікованих кадрів, а також вплив мобілізації на трудовий потенціал. Зроблено висновок про поглиблення і консолідацію структурних дисбалансів, що склалися на сучасному ринку праці України, які не лише ускладнюють його функціонування, а й значно зніжують здатність до адаптації в умовах динамічних соціально-економічних трансформацій. Втрата гнучкості трудової системи і обмеженість власних ресурсів для подолання кризових явищ формує стійке середовище трудової нестабільності.

Ключові слова: праця, ринок, тенденції, дисбаланси, депресія, фактори.

The article provides a comprehensive analysis the current state and key trends in the development the Ukrainian labor market. A number systemic problems that hinder its stable functioning have been identified, in particular: a reduction in the number employed people; a shortage of qualified personnel in strategically important sectors; a decrease in real incomes of citizens; active emigration young people and highly qualified specialists; the impact of mobilization processes on the country's labor potential. The conclusion is made about the deepening and consolidation structural imbalances, which not only complicate the functioning the labor market, but also significantly reduce its ability to adapt in conditions dynamic socio-economic transformations. The paradoxical shortage personnel against the background a high level unemployment is especially indicative, which indicates a deep discrepancy between the existing competencies of applicants and the needs of employers. Other challenges include regional disparities, disruption traditional employment mechanisms as a result military operations, as well as demographic changes that negatively affect economic stability. In particular, Ukraine is experiencing a gradual decline in the share the working-age population, accompanied by a rapid increase in the number people retirement age. The massive outflow skilled workers abroad and mobilization are causing an acute shortage labor resources within the country and exacerbating the gender imbalance in the labor market. Special attention is paid to the strengthening social and motivational imbalance, which is partly due to the entry into the labor market a new generation - buzzers, who demonstrate new value orientations. It is argued that the physical and psychological consequences of hostilities have led to the formation a new social group that requires special conditions for employment, rehabilitation and professional adaptation. It is stated that the loss flexibility the labor system and the limited internal resources to overcome crisis phenomena form a persistent environment of labor instability, which requires an immediate revision state policy strategies in the field employment.

Key words: labor, market, trends, imbalances, depression, factors.

УДК 331.5.024.5

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.94-15>

Жернова Є.В.

аспірант кафедри економіки
та управління виробничим
і комерційним бізнесом,
Український державний університет
залізничного транспорту

Zhernova Yelyzaveta

Ukrainian State University
of Railway Transport

Постановка проблеми. Ринок праці є одним із найважливіших індикаторів соціально-економічного стану держави, оскільки він відображає рівень зайнятості населення, динаміку економічної активності, ефективність використання трудових ресурсів та адаптивність економіки до внутрішніх і зовнішніх викликів. У період 2022–2025 років Україна переживає глибокі трансформаційні процеси, спричинені повномасштабною війною, масовою міграцією, мобілізацією значної частини працездатного населення, а також структурними змінами в економіці. Ці фактори суттєво вплинули на функціонування ринку праці, зумовивши появу нових тенденцій, ризиків і потреб. Втрата трудових ресурсів, регіональні дисбаланси, трансформація економічних пріоритетів та психологічні наслідки війни – усе це формує нову реальність, у якій традиційні механізми регулювання зайнятості

виявляються недостатніми. Отже, виникає необхідність у комплексному дослідженні трансформацій ринку праці України в сучасних умовах, з урахуванням впливу зовнішніх і внутрішніх факторів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування попиту і пропозиції на ринку праці, а також механізми його функціонування є об'єктом глибоких наукових досліджень в Україні. Цій темі присвячено чимало праць провідних вітчизняних учених, серед яких Д. Богиня, О. Грішнова [1], А. Колот, О. Герасименко [2], Е. Лібанова [3], Л. Лісогор [4], І. Петрова [5], В. Петюх [6] та інші. Їхні наукові напрацювання стали фундаментом для осмислення ключових процесів, що відбуваються на сучасному ринку праці. Особливості функціонування ринку праці України в сучасних умовах, під впливом воєнних дій, а також перспективи його подальшого

розвитку знайшли широке відображення в академічних публікаціях, аналітичних звітах провідних наукових установ і експертних центрів. Зокрема, вагомий внесок у вивчення зазначеної проблематики зробили науковці Інституту демографії та проблем якості життя НАН України [7], Національного інституту стратегічних досліджень [8], Центру Разумкова [9], а також експерти Kyivstar Business Hub [10], Центру економічної стратегії [11] та інші. Ці дослідження висвітлюють ключові трансформації, ризики та виклики, що постали перед ринком праці, а також пропонують стратегічні підходи до його стабілізації та модернізації.

Визнаючи вагомий внесок зазначених науковців у вивчення актуальних проблем ринку праці, слід зауважити, що на сучасному етапі постає потреба в систематизації та узагальненні наявних напрацювань. Такий підхід дозволить сформулювати цілісне бачення трансформаційних процесів, що відбуваються на ринку праці України в умовах воєнного стану.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає в комплексному аналізі сучасного стану ринку праці України, виявленні негативних тенденцій, визначенні причин їх виникнення, а також оцінці їхнього впливу на соціально-економічний розвиток країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний ринок праці в Україні переживає етап трансформації, викликаний економічними викликами та повномасштабною війною. Ці фактори кардинально змінили його структуру, динаміку та основні проблеми.

Одним із ключових спостережень, що фіксуються в аналітичних дослідженнях [9–10], є зрос-

тання парадоксального явища – дефіциту кадрів на тлі високого рівня безробіття. Попри значну кількість осіб, які перебувають у статусі безробітних, роботодавці стикаються з труднощами у заповненні відкритих вакансій. Такий дисбаланс свідчить про глибокі структурні проблеми на ринку праці, зокрема невідповідність між наявними компетенціями претендентів і вимогами роботодавців, регіональні перекося, а також наслідки воєнних дій, що порушили традиційні механізми працевлаштування, що проілюстровано в таблиці 1.

Активність на ринку праці залишається нижчою, ніж до повномасштабної війни. У 2025 р. кількість нових вакансій практично припинила зростання. Хоча і спостерігається суттєве зменшення рівня безробіття за період 2022–2025 роки, проте значення цього показника залишається доволі високим і більшим за 2021 р. Крім того, на його величину впливає і зниження чисельності економічно активного населення. Гендерна диспропорція серед безробітних є суттєвою, адже 82% складають жінки, що значною мірою пов'язано з умовами воєнного стану та мобілізацією. Найбільша частка безробітних – особи віком 36–54 роки, також негативним є і те, що освітній рівень безробітних доволі високий – 31% мають вищу освіту, ще стільки ж – професійно-технічну. Найчисельніші групи серед безробітних – професіонали (29,4%) та фахівці (22,4%). Серед зареєстрованих безробітних особливі статуси мають 24% внутрішньо переміщених осіб і 8% людей з інвалідністю [12].

Дефіцит кадрів став однією з найгостріших проблем сьогодення українського ринку праці, який у період 2022–2024 роки продемонстрував високий рівень резильєнтності та витримав військовий,

Таблиця 1

Характеристика ринку праці України за 2022–2025 роки

Показник / Тенденція	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Загальний стан ринку	Різне скорочення вакансій через війну	Часткове відновлення в безпечних регіонах	Активне зростання вакансій (+32%)	Стабілізація, дефіцит кадрів зберігається
Рівень безробіття, %	21,1	18,2	13,1	11,2
Кількість вакансій	Зниження на 60%	Відновлення до 70% довоєнного рівня	Рекордне зростання у центральних регіонах	Високий попит у ключових галузях
Активність пошукачів	Висока конкуренція (до 10 резюме/вакансію)	Зниження активності через міграцію	Найнижча конкуренція за 3 роки	Стабільно низька активність
Затребувані професії	Військові, медики, логістика	ІТ, будівництво, медицина	Робітничі спеціальності, водії	ІТ, медицина, оборонна сфера
Середня зарплата	~15 000 грн	~18 000 грн	~21 500 грн	~23 000 грн
Основні виклики	Війна, евакуація, безробіття	Міграція, мобілізація	Дефіцит кадрів, демографічні втрати	Нестача робочої сили, перекваліфікація
Регіональні особливості	Активність у західних областях	Відновлення в центральних регіонах	Зростання в Києві, Львові, Дніпрі	Стабілізація у безпечних регіонах

Джерело: складено автором за [9; 11–13]

демографічний та мобілізаційний удар, зміг адаптуватися і відновитися в основних структурах. Водночас, проблема нестачі персоналу перетворилася на болючу реальність для більшості галузей. Найбільше страждає сегмент «синіх комірців» – пошук кваліфікованих працівників робочих професій (прибиральниць, будівельників, фасувальників, кур'єрів, ремонтників тощо) перетворився на справжній виклик для роботодавців. У сфері «білих комірців» топового рівня ситуація також напружена: за таких фахівців ведеться активне «полювання», і сьогодні вони не шукають роботу – вона знаходить їх сама. Обумовили кадровий дефіцит такі фактори, як погіршення демографії, внутрішня міграція й еміграція людей через війну, людські втрати та мобілізація. Однак, у центрі кадрової кризи – глибокі дисбаланси, які роками накопичувалися в трудовій сфері.

Як зазначають вчені Національного інституту стратегічних досліджень [8] за три десятиліття структура зайнятості в Україні зазнала істотних змін, що мали наслідком зменшення частки тих, хто працює, у первинному та вторинному секторах економіки на користь третинного сектору – сфери послуг, зростання частки якого за період з 1990-х становило 22,5 відсоткових пункти. Для України зміна співвідношень між секторами зайнятості відбувалася не лише завдяки дії об'єктивних трендів економічного розвитку, а й унаслідок деструктивних тенденцій у низці секторів економіки, зокрема скорочення виробництва в галузях реального сектору економіки. Новітні інтеграційні зв'язки України розвивалися за рахунок галузей сировинного сектору, у структурі експорту зростала частка сировинної та проміжної продукції, що, відповідно, потребувало зростання зайнятості саме в цих секторах виробництва. Вказані переміщення є ознаками регресивності економіки та редукції праці, що спричинені перетіканням висококваліфікованих працівників із обробної промисловості в сировинний (первинний) сектор економіки. Сформована внаслідок економічних змін структура зайнятості в Україні є неефективною та не відповідає пріоритетам інноваційного розвитку.

Війна посилила дані негативні тенденції, зокрема коли ринок праці став поступово відновлюватися і кількість пропозицій роботи зростати, попит на робочу силу не задовольняється. Економічна активність населення до довоєнного рівня не відновилися, за даними НБУ, кількість працездатного населення у віці 15–70 років зменшилася на понад чверть порівняно з 2021 роком. Загалом у переважній більшості ключових галузей економіки кількість працюючих за три роки війни зменшилася. Дослідники людського капіталу змушені констатувати, що рівень зайнятості упродовж останніх трьох років погіршувався фактично в усіх традиційних ключових галузях економіки України.

Кількість працівників зменшувалася і в АПК, і в ІТ, і в енергетиці, і в бюджетній та інших сферах. Найбільші втрати понесли промисловість, торгівля і логістика. Тут кількість працюючих порівняно з 2021 роком зменшилася на третину. У торгівлі недорахувалися 1,2 млн працівників, а у промисловості їхня кількість зменшилася на 37% [10].

В контексті поглиблення проявів структурно-кваліфікаційних диспропорцій, слід вказати, що на сучасному етапі розвитку українського ринку праці спостерігається суттєвий дисбаланс між попитом роботодавців та структурою освітньої підготовки працівників. Ця ситуація свідчить про наявність глибоких структурно-кваліфікаційних невідповідностей, що проявляються у двох вимірах: вертикальному – надлишкова освіченість працівників порівняно з вимогами конкретних посад, що призводить до неефективного використання людського капіталу; горизонтальному – недостатня освіченість або відсутність релевантних навичок у тих, хто претендує на роботу в динамічно зростаючих галузях. Такі диспропорції ускладнюють процес працевлаштування, знижують продуктивність праці та гальмують економічне зростання. Вони також вказують на необхідність перегляду освітньої політики, активізації програм перекваліфікації та тіснішої взаємодії між закладами освіти й роботодавцями. Ситуацію ускладнює і той факт, що Україні вища освіта набула масового поширення, внаслідок чого ринок праці характеризується значною часткою високоосвіченої робочої сили. Така ситуація змушує роботодавців наймати претендентів, які мають вищий рівень освіти та надлишкову формальну кваліфікацію, на менш кваліфіковані робочі місця з низьким рівнем оплати праці. Більш освічені працівники мають достатні загальні навички, проте їм часто бракує специфічних навичок, яких вимагають конкретні робочі місця [14]. Отже, структурно-кваліфікаційний дисбаланс характеризується надлишком фахівців одних професій, але гострим дефіцитом інших (кваліфікованих робітників, інженерів, спеціалістів у нових технологіях). Також слід відзначити і освітню невідповідність, коли система освіти продовжує готувати кадри за спеціальностями, які вже не є затребуваними, або ж надає теоретичні знання без практичних навичок, що ускладнює їх працевлаштування.

Зараз поглиблюються регіональні диспропорції на ринку праці, оскільки воєнні дії суттєво вплинули на роботу підприємств і умови життя в прифронтових регіонах. У цих областях спостерігається зростання безробіття, зниження рівня доходів населення та погіршення доступу до базових послуг, таких як охорона здоров'я та освіта. Це створює додаткове соціальне напруження і змушує людей масово переміщатися до безпечніших областей, що, своєю чергою, створює нові виклики для приймаючих громад. Так, за статистикою

західні регіони мають великий приріст у вакансіях. Йдеться про Закарпатську, Чернівецьку, Тернопільську, Івано-Франківську області. Порівняно з 2021 роком кількість вакансій в цих регіонах, згідно з даними сайтів пошуку роботи, зросла від 70 до 100% [12].

Спостерігаються також численні прояви демографічного дисбалансу, які мають суттєвий негативний вплив на економічну стабільність та розвиток країни. Одним із ключових чинників цього дисбалансу є поступове зменшення частки працездатного населення, що супроводжується стрімким зростанням кількості осіб пенсійного віку. Така тенденція створює значне навантаження на соціальну сферу, зокрема на пенсійну систему, медичне обслуговування та інші державні програми підтримки. Крім того, масовий відтік кваліфікованих працівників за кордон у пошуках кращих умов праці та життя призводить до дефіциту робочої сили всередині країни. Це, своєю чергою, уповільнює темпи економічного зростання, знижує продуктивність виробництва та ускладнює реалізацію інвестиційних проєктів. Окрему загрозу становить мобілізація, яка не лише зменшує кількість працездатного населення, але й посилює гендерний дисбаланс на ринку праці. Зменшення частки чоловіків у трудовій сфері призводить до структурних змін у зайнятості, що потребує адаптації кадрової політики, перепрофілювання робочих місць та розвитку нових форм зайнятості.

Одним із малодосліджених трендів на українському ринку праці є посилення соціального та мотиваційного дисбалансу, що частково пов'язано з виходом на ринок нового покоління – так званих зумерів (осіб, народжених приблизно у 1997–2012 роках). Представники цього покоління демонструють інші ціннісні орієнтири, очікування від роботи та моделі професійної поведінки, що нерідко вступають у конфлікт із традиційними підходами до організації праці [15]. Невідповідність між запитами молодих кандидатів – особливо щодо змістовності праці та конкурентної зарплати – та реальними умовами, які пропонують роботодавці, зумовлює зростання кількості незаповнених вакансій. Це створює додаткові виклики для роботодавців у сфері управління персоналом, мотивації та адаптації робочого середовища до нових соціальних реалій.

Аналізуючи виклики сучасного ринку праці, неможливо оминати проблему розвитку його тіньового сектору, який становить одну з найсерйозніших загроз для економіки України. Особливо гостро ця проблема проявляється у сфері зайнятості, де вона провокує системні дисбаланси, підриває легальні механізми працевлаштування та посилює негативні макроекономічні тенденції. Масове поширення неформальної зайнятості знижує ефективність державної політики, ускладнює

адміністрування податкових та соціальних платежів, а також створює нерівні умови конкуренції для легального бізнесу.

Слід констатувати, що війна спричинила суттєве зростання кількості ветеранів та цивільних осіб з інвалідністю, що становить серйозний і багатогранний виклик для національного ринку праці. Зміни у демографічному складі працездатного населення, а також фізичні та психологічні наслідки бойових дій, зумовили появу нової соціальної групи, яка потребує особливих умов для працевлаштування, реабілітації та професійної адаптації. Такий дисбаланс проявляється у тому, що існуюча інфраструктура ринку праці не готова до ефективної інтеграції осіб з інвалідністю. Брак інклюзивного середовища, недостатня кількість адаптованих робочих місць, а також обмежені можливості для перекваліфікації ускладнюють процес повернення цих громадян до активного трудового життя. Крім того, професійні навички, які вони мали до початку війни, часто не відповідають сучасним вимогам або не узгоджуються з наявними вакансіями, особливо в умовах трансформації економіки.

Отже, сьогодні спостерігається поглиблення і консолідація дисбалансів на ринку праці. При цьому, варто зазначити, що економічна ситуація в країні ускладнюється через війну та системні проблеми. Зокрема, відбувається швидке руйнування виробничого базису індустріального типу, який становив основу економіки, тоді як виробництва сучасних технологічних укладів майже відсутні. Крім того слід відмітити стратегічну невизначеність України щодо майбутнього сценарію розвитку, що в сукупності з консолідацією дисбалансів створює передумови формування депресивних тенденцій на ринку праці.

Аналіз ознак депресії на ринку праці (рис. 1) засвідчує, що йдеться не лише про високий рівень безробіття, а про комплексний і системний стан, який супроводжується глибокою економічною стагнацією, спадом ділової та інвестиційної активності, а також значними соціальними й психологічними наслідками для населення.

Розкриваючи стан ринку праці України, не можна оминати питання міжнародного субсидювання економіки, що вказує на глибоку взаємозалежність між внутрішніми соціально-економічними процесами та зовнішньою фінансовою підтримкою. Умови, на яких надається міжнародна допомога – зокрема гранти, кредити, технічна підтримка та гуманітарні програми – безпосередньо впливають на формування державної політики у сфері зайнятості, соціального захисту та розвитку людського капіталу. Залучення зовнішніх ресурсів дозволяє уряду реалізовувати програми підтримки безробітних, стимулювати створення нових робочих місць, впроваджувати ініціативи

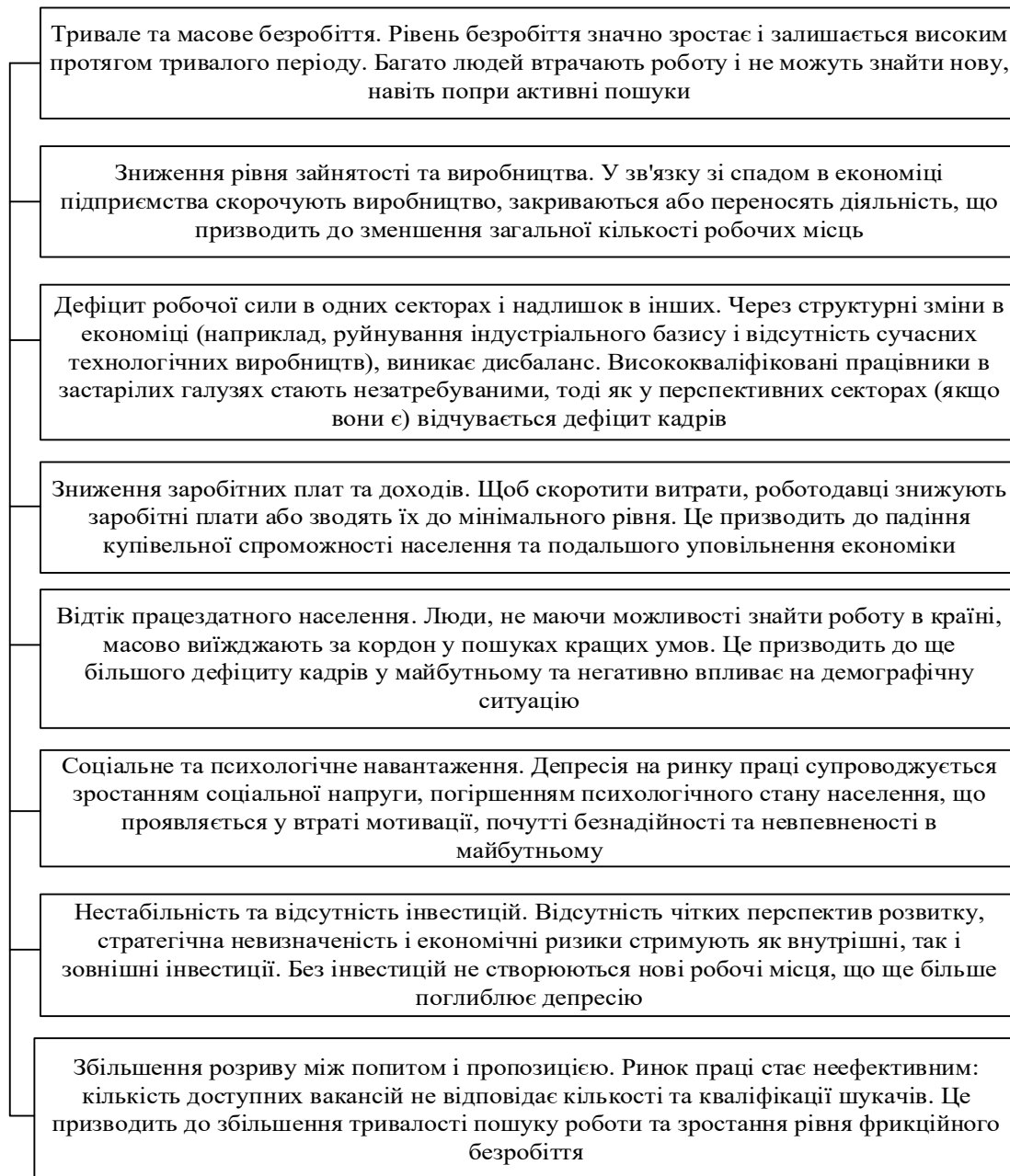

Рис. 1. Основні характеристики депресії на ринку праці

Джерело: розроблено автором

з перекваліфікації та професійного навчання, а також підтримувати найбільш вразливі категорії населення. Водночас така залежність від міжнародного фінансування вказує на низьку ефективність державного управління, що проявляється у неспроможності своєчасно реагувати на соціально-економічні виклики, формувати стійкі інституційні механізми та забезпечувати стратегічне планування розвитку. Відсутність системного підходу до управління трудовими ресурсами, слабка координація між державними органами та недостатній рівень реалізації реформ у сфері зайнятості свідчать про втрату адаптаційних механізмів ринку праці. Це означає, що ринок праці

не здатен самостійно перебудовуватися відповідно до нових реалій – зокрема, до змін у структурі населення, викликаних війною, міграцією, демографічними зрушеннями та технологічною трансформацією. Відсутність гнучких інструментів перекваліфікації, слабка підтримка підприємництва, а також недостатня інтеграція вразливих груп населення – ветеранів, осіб з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб – лише поглиблюють дисбаланс між пропозицією та попитом на робочу силу. У таких умовах міжнародне фінансування часто компенсує не лише фінансові втрати, а й інституційну неспроможність, виконуючи роль тимчасового стабілізатора. Проте без внутрішньої

модернізації управлінських процесів, посилення кадрового потенціалу та впровадження ефективної політики зайнятості, зовнішня підтримка не зможе забезпечити довгострокову стійкість ринку праці. А в разі припинення або суттєвого скорочення міжнародного фінансування існує реальна загроза системних провалів у трудовій сфері, що може мати довготривалі негативні наслідки для економіки та соціальної стабільності країни. Особливо вразливими в такому сценарії стають регіони, які вже зазнали значних руйнувань та мають обмежені можливості для соціально-економічного відновлення.

Висновки. Аналіз наявних дисбалансів на українському ринку праці, а також факторів, що сприяють їх загостренню, свідчить про затяжний характер кризових явищ, які суттєво обмежують адаптаційний потенціал трудової сфери. Системна нестабільність, структурні перекося, демографічні виклики та зовнішні потрясіння – усе це формує несприятливе середовище для розвитку зайнятості, професійної мобільності та ефективного використання людського капіталу. У сукупності ці тенденції дають підстави стверджувати, що Україна фактично вступає в фазу депресії на ринку праці – період, який характеризується тривалим спадом економічної активності, зростанням безробіття, втратою кваліфікованих кадрів та ослабленням інституційної спроможності держави реагувати на виклики.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Богиня Д. П., Грішнова О. А. Основи економіки праці: навч. посіб. Київ : Знання-Прес, 2002. 313 с.
2. Колот А. М., Герасименко О. О. Сфера праці в умовах глобальної соціоекономічної реальності 2020: виклики для України. Київ : Friedrich Ebert Stiftung. 2020. 32 с.
3. Лібанова Е. М. Проблеми розвитку ринку праці в контексті соціальної політики України, загроз та викликів XXI століття. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2012. № 2. С. 41–46.
4. Лісогор Л. С. Трансформація ринку праці: можливості реалізації інноваційних змін в сучасних умовах. *Вісник Прикарпатського університету*. 2015. Вип. 11. С. 177–183.
5. Петрова І. Л. Ринок праці України: суперечності функціонування і перспективи розвитку. *Україна: аспекти праці*. 2016. № 3–4. С. 3–9.
6. Петюх В. М. Ринок праці : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 1999. 288 с.
7. Макарова О. В. Людський розвиток в Україні. Оцінювання соціальної політики у контексті сприйняття глобальних викликів: колект. монографія. НАН України, Ін-т демографії та проблем якості життя НАН України. Київ : Академперіодика, 2025. 186 с.
8. Жаліло Я. А., Базиліук Я. Б., Коломієць О. О. та ін. Тридцять років Незалежності України: соціально-економічні підсумки та стратегічні візії майбутнього: аналіт. доп. Київ : НІСД, 2021. 324 с.

9. Трудові ресурси для повоєнного відновлення України: стан, проблеми, шляхи розв'язання: аналітична доповідь Центру Разумкова; Керівник проєкту – О. Пищуліна; Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні. Київ, 2024. 228 с.

10. Галузеві тренди. Ринок праці в Україні – виклики для бізнесу в умовах демографічної кризи. 22 липня 2025. *Kyivstar Business Hub* : веб-сайт. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/galuzevi-trendi-rinok-praczi-v-ukrayini-vikliki-dlya-biznesu-v-umovah-demografichnoy-kriz>

11. Трекер економіки України під час війни. *Центр економічної стратегії*: веб-сайт. URL: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/>

12. Ситуація на ринку праці: виклики та дисбаланси. *Профспілка працівників освіти і науки України* : веб-сайт. URL: <https://pon.org.ua/novyny/12004-sytuaciia-na-rynku-praci-vyklyky-ta-dysbalansy.html>

13. Ukraine facility у дії: публічне обговорення стратегії зайнятості 2030. *BRDO Офіс ефективного регулювання* : веб-сайт. URL: <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2025/07/UA-The-Employment-Strategy-project.pdf>

14. Васильєва О. О., Горошкова Л. А., Швидка С. П. Дисбаланс ринку праці України: сучасні тенденції та орієнтири подолання диспропорцій. *Економічний вісник університету*. 2023. Вип. 57. С. 99–109.

15. Дягіль Т. Дуже дорога молодь: чому компанії уникають працівників-зумерів. *HappyMonday* : веб-сайт. URL: <https://happymonday.ua/chomu-kompaniyi-unykayut-pratsivnykiv-zumeriv>

REFERENCES:

1. Bohynia D. P., Hrishnova O. A. (2002) Osnovy ekonomiky pratsi: navch. posib. [Fundamentals of Labor Economics: Textbook]. Kyiv: Znannia-Pres, 313 p. (in Ukrainian)
2. Kolot A., Herasymenko O. (2020) Sfera pratsi v umovakh hlobal'noyi sotsioekonomichnoyi real'nosti 2020: vyklyky dlya Ukrayiny [The sphere of work in the conditions of the global socio-economic reality 2020: challenges for Ukraine]. Kyiv: Friedrich Ebert. 32 p. (in Ukrainian)
3. Libanova E.M. (2012) Problemy rozvytku rynku pratsi v konteksti sotsialnoi polityky Ukrainy, zahroz ta vyklykiv XXI stolittia [Problems of labor market development in the context of social policy of Ukraine, threats and challenges of the 21st century]. *Labor market and population employment*, no. 2, pp. 41–46.
4. Lisohor L. S. (2015) Transformatsiya rynku pratsi: mozhlyvosti realizatsiyi innovatsiynykh zmin v suchasnykh umovakh [Labor market transformation: opportunities for innovative changes in modern conditions]. *Visnyk Prykarpats'koho universytetu*, no. 11, pp. 177–183.
5. Petrova I.L. (2016) Rynok pratsi Ukrayiny: superechnosti funktsionuvannya i perspektyvy rozvytku [Labor market of Ukraine: contradictions of functioning and prospects of development]. *Ukrayina: aspekty pratsi*, no. 3–4, pp. 3–9.
6. Petiukh V. M. (1999) Rynok pratsi [Labor market]. Kyiv: KNEU, 228 p. (in Ukrainian)
7. Makarova O. V. (2025) Liudskyi rozvytok v Ukraini. Otsiniuvannya sotsialnoi polityky u konteksti spryiniattia hlobalnykh vyklykiv : kolekt. monohrafiia

[Human Development in Ukraine. Evaluation of Social Policy in the Context of Perception of Global Challenges : Collective Monograph]. NAN Ukrainy, In-t demohrafii ta problem yakosti zhyttia NAN Ukrainy. Kyiv: Akademperiodyka, 186 p. (in Ukrainian)

8. Zhalilo Ya. A., Bazyliuk Ya. B., Kolomiets O. O. (2021) Trydtsiat rokiv Nezalezhnosti Ukrainy: sotsialno-ekonomichni pidsumky ta stratehichni vizii maibutnoho : analit. dop. (2021) [Thirty years of Ukraine's Independence: socio-economic results and strategic visions of the future: analytical supplement]. Kyiv: NISD. 324 p. (in Ukrainian)

9. Trudovi resursy dlia povoiennoho vidnovlennia Ukrainy: stan, problemy, shliakhy rozviazannia : analitychna dopovid Tsentru Razumkova (2024) [Labor resources for the post-war reconstruction of Ukraine: status, problems, solutions: analytical report of the Razumkov Center]. Kerivnyk proiektu – O. Pyshchulina; Predstavnytstvo Fondu Konrada Adenauera v Ukraini. Kyiv, 228 p.

10. Haluzevi trendy. Rynok pratsi v Ukraini – vyklyky dlia biznesu v umovakh demohrafichnoi kryzy (2025) [Industry trends. The labor market in Ukraine – challenges for business in the context of the demographic crisis]. *Kyivstar Business Hub* : veb-sait. Available at: <https://hub.kyivstar.ua/articles/galuzevi-trendi-rinok-praczi-v-ukrayini-vikliki-dlya-biznesu-v-umovah-demografichnoyi-kriz>

11. Treker ekonomiky Ukrainy pid chas viiny [Ukraine's Economy Tracker During the War]. *Tsentralna ekonomichna stratehiia* : veb-sait. Available at: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/>

12. Sytuatsiia na rynku pratsi: vyklyky ta dysbalansy [Labor market situation: challenges and imbalances]. *Profspilka pratsivnykiv osvity i nauky Ukrainy* : veb-sait. Available at: <https://pon.org.ua/novyny/12004-sytuatsiia-na-rynku-praci-vyklyky-ta-dysbalansy.html>

13. Ukraine facility u dii: publichne obhovorennia stratehii zainiatosti 2030. [Ukraine facility in action: public discussion of the employment strategy 2030]. *BRDO Ofis efektyvnoho rehuluvannia* : veb-sait. Available at: <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2025/07/UA-The-Employment-Strategy-project.pdf>

14. Vasylieva O. O., Horoshkova L. A., Shvydka S. P. (2023) Dysbalans rynku pratsi Ukrainy: suchasni tendentsii ta oriientyry podolannia dysproportsii [Imbalances in the Ukrainian labor market: current trends and guidelines for overcoming disparities]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, vol. 57, pp. 99–109.

15. Diahil T. Duzhe doroha molod: chomu kompanii unykaiut pratsivnykiv-zumeriv [Very expensive youth: why companies avoid buzzer employees]. *HappyMonday* : veb-sait. Available at: <https://happymonday.ua/chomu-kompaniyi-unykayut-pratsivnykiv-zumeriv>

Стаття надійшла: 04.07.2025

Стаття прийнята: 18.07.2025

Стаття опублікована: 29.08.2025